МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ІМ. В.Г.КОРОЛЕНКА

ХРОНІКА

ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ім. В.Г.КОРОЛЕНКА

Інформаційний бюлетень
2002 р. Вип.1 (13)

Харків 2002

ББК Ч 734 (Ч Укр.) 751.152я5
УДК 020
Х94

Хроніка Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г.Короленка: Інформ. бюл. 2002 р. Вип.1 (13) / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Уклад.: О.П.Кунич, Г.Д.Ковальчук. - Х., 2002. - 32 с.

Видання висвітлює найбільш вагомі події, що відбулися в ХДНБ ім. В.Г.Короленка у першому кварталі 2002 року. Адресоване всім, кого цікавить досвід роботи у бібліотечній галузі.

Укладачі: Олена Петрівна Кунич
Галина Дмитріївна Ковальчук

Відповідальний за випуск Л.П.Незнамова, заслужений працівник культури України

Редактор С.М.Миценко

ПЕРЕДМОВА

Бюлетень містить інформацію про основні події, які відбулися у науковій, інформаційній, культурно-просвітницькій та інших сферах діяльності однієї з найбільших книгозбірень Європи - Харківській державній науковій бібліотеці ім. В.Г.Короленка в січні-березні 2002 року. Представлено також відомості про видавничу продукцію ХДНБ, статті співпрацівників та інші факти життєдіяльності колективу бібліотеки.

Укладачі висловлюють щиру подяку працівникам бібліотеки за надану інформацію, використану при підготовці цього випуску бюлетеня.

Довідки та пропозиції стосовно видання просимо надсилати на адресу:

61003, Харків, ДСП, пров.Короленка, 18
ХДНБ ім. В.Г.Короленка, науково-методичний відділ
Тел.: (0572) 712-80-71
Факс: (0572) 712-72-79, 23-01-01

Телетайп 02-125562 "Наука"

1 ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім. В.Г.КОРОЛЕНКА: ПОДІЇ, ФАКТИ, КОМЕНТАРІ (січень - березень)

СІЧЕНЬ

3 січня. У залі нових надходжень оформлено книжкову виставку **"Велич російського пейзажу"**, присвячену відомому митцю-пейзажисту І.Шишкіну. Експонувалася література про творчість видатного художника, спогади його сучасників, альбоми з репродукціями майстра, що були видані як у нашій країні, так і за кордоном.

Співробітники відділу масової роботи, які організували цю виставку, приймали подяки від читачів за надану можливість відчути красу природи, яку так майстерно відображав художник.

4 січня. Напередодні Різдвяних свят у бібліотеці відбулися різдвяні читання "**Ікони Різдва Христового"**, організовані співпрацівниками відділу масової роботи. Вони проходили за участю релігієзнавців, філософів, численних читачів. Таємничий світ давніх ікон, їх прихований смисл та красу надзвичайно цікаво представив викладач філософії Харківської державної академії культури В.Згурський. Про сюжети, що використовуються в іконографії, розповів релігієзнавець І.Сахно. Водночас експонувалося майже 150 документів з фондів ХДНБ ім. В.Г.Короленка, що розкривають історію розвитку іконографії та її сучасний стан.

8 січня. Відкрилася книжкова виставка "**Україна на шляхах трансформації: від авторитарного режиму до демократії".**

Співпрацівники відділу масової роботи, які організували виставку, виходили з того, що демократизація суспільно-політичних відносин, масштабність трансформаційних процесів, створення умов для забезпечення прав і свобод особистості формують визначні ознаки сучасного світового політичного процесу. Зростає інтерес користувачів до питань становлення демократичних політичних режимів посткомуністичних держав, їх розвитку як самостійних демократичних країн. На виставці було представлено понад 200 прим. документів 1947-2001 років видання, що висвітлювали широкий спектр питань формування демократичного суспільства.

Популярність виставки серед широкого загалу читачів, особливо політологів та юристів, обумовила створення друкованого каталогу. Він укладався за допомогою наукового консультанта Ю.Д.Древаля, кандидата історичних наук.

9 січня. Проходило засідання Американського клубу. Розглядалася тема **"Новий рік та Різдво: традиції святкування в Україні та США".**

15 січня. Відділ літератури іноземними мовами організував книжкову виставку **"Великий реформатор комедії"** до 380-річчя від дня народження Ж.Б.Мольєра.

16 січня. На засіданні Американського клубу обговорювалася тема **"Улюблені страви американців, італійців, українців та росіян".**

20 січня. В Українсько-канадській бібліотеці організовано виставку **"Митець карикатури і сатири:** до 100-річчя з дня народження Едварда Козака (1902-1992)".

Едвард Козак (Еко) відомий як митець-сатирик, графік-карикатурист, ілюстратор великої кількості книжок і журналів. Експонувались обкладинки, карикатури, дружні шаржі та гуморески з журналів "Лис Микита" (Детройт), "Веселка" (Джерсі Сіті), обкладинки книжок письменників-гумористів Миколи Понеділка, Богдана Нишанківського, Івана Керницького та інших.

22 січня. Відбулась творча зустріч з харківським письменником-фантастом **Дмитром Дудком** (псевдонім Баринов). Вона розпочалась з доповіді письменника про стан вітчизняної фантастики. Цей жанр представлений багатьма харківськими іменами. Присутні мали змогу познайомитись з книгами наших земляків В.Валентинова, Г.Олді та інших письменників, що працюють у жанрі "фентезі" (вони експонувалися на виставці).

Археолог, історик релігії за фахом Д.Дудко працює в літературі у жанрах "фентезі" та альтернативної історії. Сюжетна канва його творів - події з життя давніх слов'ян. Глибокі фахові знання автора сприяють правдивому зображенню історії давнього світу.

Шанувальники творчості Д.Баринова дізнались про вихід нової книги "Ардагаст и братство тьмы". Автор подарував її бібліотеці, постійним читачем якої є майже 30 років.

23 січня. У читальному залі відділу україніки організовано перегляд літератури на тему **"Міста і містечка України".** Експонувались путівники, довідники, енциклопедії, в яких подано статистичні та історичні характеристики сучасних міст України тощо.

25 січня. Співробітники науково-методичного відділу О.П.Кунич та Г.Д.Ковальчук взяли участь у пленарному

засідані міжнародної науково-практичної конференції **"Духовна культура в інформаційному суспільстві"**, організованій Харківською державною академією культури.

26 січня. С.Б.Шоломова, співробітниця відділу рідкісних видань та рукописів виступила з бібліографічним оглядом "О редких изданиях киевского богослова А.Глаголева" в Харківському художньому музеї, де працює лекторій "Релігія та культура " ім. О.Меня.

28 січня. У відділі технічної літератури відкрилася виставка **"Екологічно чисті технології вирощування сільськогосподарської продукції"**. Було представлено понад 480 документів (патентів, міждержавних стандартів та інших нормативних документів), що відображали науково-технічні досягнення з цього питання.

29 січня. У залі нових надходжень відбулась презентація "Словника транслітерування російських та українських імен". Представляючи нову книгу, М.Годунов, голова російського національно-культурного товариства, відзначив, що створення словника є вагомим внеском у захист прав громадянина в Україні. Останнім часом громадяни України, виїжджаючи за кордон, зіткнулися з проблемою розбіжностей між російськими та українськими іменами. Ім‘я Микола, наприклад, що записане у паспорті громадянина України, для іноземних митників зовсім не схоже на ім‘я"Николай", що значиться у вузівському дипломі радянських часів. Саме тому виникла необхідність створення словника, що допомагав би транслітерувати російські та українські імена.

На зустрічі виступили А.П.Бєляєва, голова фірми "Прокком", спонсор видання та інші учасники заходу.

31 січня. Відділом україніки організовано краєзнавчі читання на тему **"Трофейне кіно в Харкові".** З доповіддю виступив доцент Національної юридичної академії ім. Я.Мудрого Р.К.Рибальченко. Він розповів про роботу харківських кінотеатрів повоєнного періоду, охарактеризував фільми, що в той час демонструвалися.

*   *
*

Завдяки фінансовій підтримці директора ТОВ НВП "Ідея" (м. Донецьк) п. Якобсона, з яким бібліотека підтримує давні ділові стосунки, отримане сучасне програмне забезпечення Ірбіс для створення автоматизованої бібліотечної системи. Вона дозволить автоматизувати основні бібліотечно-бібліографічні процеси, а також удосконалити ведення та використання електронного каталогу бібліотеки.

У цьому ж місяці розпочалось функціонування англомовної Web сторінки бібліотеки, що сприятиме входженню ХДНБ у світову інформаційну мережу. На ній представлено відомості про історію бібліотеки, основні інформаційні ресурси.

ЛЮТИЙ

4 лютого. В актовому залі проходила читацька конференція **"Художні пошуки Валер‘яна Підмогильного: концепція людини, риси національної ментальності",** організована відділом масової роботи. На конференції виступили В.Д.Пинченко, О.В.Козир, викладачі української літератури ХДПУ ім. Г.С.Сковороди, а також літературознавець Г.Г.Гільберг. Йшлося про життєвий і

творчий шлях В.Підмогильного, маловідомі факти біографії письменника, який розділив трагічну долю багатьох інших українських діячів Розстріляного Відродження.

4-8 лютого. Д.Ященко, інженер Кіровоградської обласної бібліотеки ім. Д.Чижевського, здійснював встановлення в бібліотеці АІБС Ірбіс та WWW - модуля. Після цього розпочалось вивчення можливостей системи працівниками відділів обробки видань та комплектування.

На Web-сторінці бібліотеки розпочала роботу довідкова служба "Запитай бібліотекаря", основною метою якої є якісне та оперативне забезпечення віддалених користувачів довідковою та бібліографічною інформацією.

5 лютого. У відділі літератури іноземними мовами відкрито книжкову виставку "**Із лондонських нетрищ - до верхів'їв успіху",** присвячену 190-річчю від дня народження Ч.Діккенса.

7 лютого. Відбулася презентація нової книги архієпископа Ігоря Ісіченка **"Загальна церковна історія"** - першого оригінального посібника з історії християнської Церкви українською мовою.

Співробітник Літературного музею О.І.Різниченко високо оцінила творчий внесок автора у створення довгоочікуваної праці з історії християнської Церкви. Історик О.Черемський її підтримав і висловив надію, що це видання стане в пригоді науковцям, студентам вищої школи і загалом усій читацькій аудиторії, що зацікавлена питаннями історії релігії. Директор видавництва "Аста" сказав про сподівання на подальшу плідну співпрацю з автором видання, який наприкінці заходу подарував його бібліотеці.

Цього ж дня у відділі україніки відкрилася виставка **"Український іконопис".** Представлені видання знайомили читачів з мистецтвом українського іконопису від давніх часів до XX ст. Особливе зацікавлення викликав розділ виставки про українське бароко XVII-XVIII ст. Експонувалися також репродукції творів з зображеннями харківських храмів, зокрема альбом, присвячений Трисвятительській церкві; статті митців української діаспори з іконопису.

8 лютого. В актовому залі бібліотеки зібралися на традиційне засідання члени Пушкінського клубу, який кілька років працює при ХДНБ. Засідання, організоване з нагоди 165-річчя від дня смерті О.С.Пушкіна, проходило під назвою **"Не расставаясь с любимым поэтом...".**

Про особистість і творчість великого російського поета - літературного генія XIX ст., про освоєння його творчої спадщини висловила свою думку кандидат філологічних наук, викладач Харківської державної академії культури В.М.Мухтарова. Зацікавили присутніх виступи В.К.Гужви, зав. кафедрою режисури названої академії, актора Харківського академічного російського драматичного театру ім. О.С.Пушкіна Миколи Воротняка, який виконав музичні твори на вірші О.Пушкіна. Слухачів привабив також виступ солістки Харківського театру опери та балету Олени Слєпцової. Співачка виконала арії з опери "Євгеній Онєгін", романси на вірші О.Пушкіна. Твори у її виконанні відрізнялись вишуканістю звукової палітри, рельєфною образністю, вдалим поєднанням традицій та сучасності.

Вечір завершився переглядом та оглядом літератури із фонду бібліотеки (про деякі невідомі факти із життя поета, нові дослідження тощо).

13 лютого. У межах циклу заходів "Українське національно-культурне відродження у новому тисячолітті" відділ масової роботи підготував виставку **"Осягнення історії: концепції національного суспільства в минулому і тепер".** Були представлені матеріали стосовно зародження національної ідеї, ментальності українського народу, історії становлення національної української думки. Особливу увагу читачів, зокрема істориків, політологів, культурологів привернули праці М.Костомарова, М.Грушевського.

14 лютого. Організовано тематичну виставку **"Бачити великі істини: публіцистика і тенденції розвитку світу"**, на якій було представлено документи про генезис жанру публіцистики.

15 лютого. У читальному залі бібліотекознавства оформлено книжкову виставку, присвячену 65-річчю від дня народження **Алли Михайлівни Перепечі** - бібліотекознавця, ветерана праці, співробітника науково-методичного відділу ХДНБ. На виставці були представлені публікації, підготовлені А.М.Перепечею протягом 42 років роботи у бібліотеці.

18 лютого. У залі нових надходжень проходила творча зустріч з професором інституту народознавства НАН України **Р.Кісем** - відомим філософом, етнографом, культурологом, автором популярних видань "Фінал Третього Риму", "Лінгвокультурна ситуація в містах України і криза особи" та багатьох інших. Йшлося про проблемні питання відродження української нації, соціокультурне середовище країни, відновлення національного мовного простору України. Неоднозначні погляди Романа Кіся, галичанина, мешканця Львова, на суспільні та культурні процеси, що відбуваються

нині в нашій державі, викликали зацікавленість аудиторії і підштовхнули до роздумів про майбутнє української мови. На завершення зустрічі Р.Кісь подарував бібліотеці понад 20 книг з народознавства. Зустріч організував відділ масової роботи.

19 лютого. У читальному залі бібліотекознавства в межах циклу заходів "Знаменні та пам‘ятні дати..." оформлено книжкову виставку, присвячену 150-річчю від дня народження українського бібліографа **Ф.П.Максименка** (1897-1983 рр.).

Цього ж дня тут проходило чергове заняття студентів Харківської державної академії культури. На замовлення академії про науково-дослідну діяльність ХДНБ ім. В.Г.Короленка студентам розповіла Л.М.Багрянцева, зав. відділом науково-дослідної роботи.

20 лютого. Співпрацівники відділу україніки організували у великому читальному залі перегляд літератури **"Збережемо для нащадків: екологія України".** Була представлена література про екологічний стан країни, завдання екологічної політики, і зокрема екологічний моніторинг, що передбачає створення глобальної системи спостережень за станом навколишнього середовища, та ін.

20 лютого. В актовому залі відбулася трибуна вченого **"Інтегрований захист сільськогосподарських рослин від шкідників та бур‘янів".** Вона була організована і проведена відділом масової роботи спільно з Інститутом рослинництва ім. академіка Юр‘єва, з яким бібліотека підтримує давні творчі стосунки, і за традицією такі заходи-зустрічі з фахівцями сільського господарства проходять навесні.

В обговоренні питань захисту сільськогосподарських рослин взяли участь наукові співробітники інституту Г.А.Посилаєв, А.М.Штельма та інші. Особлива увага приділялась питанням захисту рослин за допомогою гербіцидів, як одного із найважливіших елементів технології, що звільняє культурні рослини від конкретної боротьби за фактори життя (світло, вологу, поживні речовини тощо). Присутнім були запропоновані різноманітні засоби захисту рослин, а також широкий асортимент насіння сільськогосподарських культур. Були представлені нові ефективні препарати, гібриди і сорти сільськогосподарських культур, запропоновано оптимальні агротехнології для їх вирощування.

Вчені відповіли на численні запитання аудиторії, зокрема стосовно площі, що може оброблятись гербіцидами, назв гербіцидів, які можна застосовувати, урожаю, який можна отримати після застосування гербіцидів. Завершився захід оглядом та переглядом літератури.

21 лютого. Зав. відділами ХДНБ Н.М.Кучерява та О.П.Кунич відвідали Харківську обласну наукову бібліотеку, де проходила презентація **Центру Інтернет**. Він був створений завдяки перемозі у конкурсі на грантовий проект, підтриманий посольством США в Україні (у конкурсі брали участь 130 бібліотечних закладів України, переможцями стали 34, у т.ч. Харківська ОУНБ).

22 лютого. У відділі україніки відкрилася виставка **"Майстер вічності: до 140-річчя з дня народження академіка архітектури О.М.Бекетова"**, на якій було представлено літературу про життя та творчу діяльність видатного архітектора, зокрема також дореволюційний

журнал "Зодчий" з фотографіями та описом окремих архітектурних споруд О.М.Бекетова.

25 лютого. У великому читальному залі проходила науково-практична конференція **"Вибори і демократичний процес"**, у якій взяли участь депутати різних рівнів, науковці, соціологи, політологи, громадськість міста. Про виборчу систему України, покликану забезпечити реалізацію прав громадян, політичні партії, виборчі блоки, їх правову культуру у виборчому процесі доповів доцент кафедри філософії і політології Харківської державної академії культури О.І.Романюк. Про проблеми взаємостосунків влади та засобів масової інформації йшлося у виступі С.Ю.Потімкова. Депутат В.А.Шумілкін, заст. голови облдержадміністрації, наголосив на особливостях проведення виборів у Харківській області. Проблеми молоді в умовах демократизації суспільства розглянули Н.Є.Горячова та Р.Б.Нехорошков. На питаннях соціально-психологічної напруженості у суспільстві та застосуванні "брудних" політичних технологій напередодні виборів зупинилися Г.А.Кернес та В.Г.Алексєєв. Цікавими були виступи депутатів В.Л.Шепетіна, Н.М.Внукової, А.Г.Капустіна, В.П.Філоненко.

Не дивлячись на різні політичні позиції, учасники конференції зійшлися в одній думці - в умовах трансформацій, що переживає українське суспільство, завдання підвищення ефективності роботи інформаційних закладів виходять на перший план, тому бібліотеки та інші просвітницькі заклади культури та інформації потребують державної підтримки, безперервної уваги з боку представників державної влади. Конференція широко висвітлювалася засобами масової інформації.

26 лютого. Завідувачем відділу рідкісних видань і рукописів І.Я.Лосієвським підготовлено проект **"Методичних рекомендацій по роботі з відбору та опису рукописних книг, інкунабул, палеотипів, видань кирилічного друку для державного реєстру національного культурного надбання"**. Він розроблявся відповідно до наказу Міністра культури і мистецтв України "Про затвердження інструкції про порядок відбору рукописних книг, рідкісних і цінних видань з бібліотечних фондів до державного реєстру національного культурного надбання" (від 20.11.2001 р. за № 708). Підготовлений матеріал направлено до Національної парламентської бібліотеки України для узгодження.

27 лютого. У читальному залі бібліотекознавства проходило чергове засідання секції науково-методичної роботи Харківського бібліотечного товариства. Обговорювався проект "Зведеного плану науково-методичної діяльності бібліотек - головних методичних центрів Харкова та громадських бібліотечних об‘єднань на 2002 рік", підготовлений співпрацівниками науково-методичного відділу. В обговоренні взяли участь зав. методичним відділом ЦНБ В.М.Малиновська, зав. методичним відділом ХОЮБ Т.В.Смекалова, заст. директора з наукової діяльності ХОДБ Р.А.Драган, зав. методичним відділом ХОНМБ Л.М.Калачова, методист ЦМБ ім. В.Г.Бєлінського А.К.Дувіна, голова методоб‘єднання бібліотек коледжів, технікумів, училищ Е.П.Шевченко, методист обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації працівників культурно-просвітницьких закладів О.В.Олейник та інші члени секції (у складі секції 16 осіб).

Учасники заходу отримали у власне користування відкорегований згідно з розглянутими і затвердженими пропозиціями зведений план методичної роботи на 2002 рік

та проспект методичних лекцій, підготовлених співпрацівниками різних структурних підрозділів ХДНБ ім. В.Г.Короленка за останні три роки. Експонувалася виставка методичних видань харківських бібліотек, що вийшли друком у 2001 р.

Цього ж дня у відділі технічної літератури відбулося засідання "круглого столу" на тему **"Властивості природних джерел питної води. Вплив на здоров‘я".** В обговоренні проблемних питань питної води та її впливу на здоров‘я людини брали участь науковці Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна, Харківської медичної академії післядипломної освіти, міської санітарної епідеміологічної станції, представники спілки захисту прав споживачів ТПО Харківкомунводпрому, фармацевтичної фірми "Здоров‘я", харківського відділення Українського інноваційного центру, біологи, соціологи, патентознавці та ін.

Захід супроводжували виставки "Здобутки винахідників у галузі очисних споруд для води" (експонувалося понад 300 документів) та "Чиста вода - запорука здоров‘я" (понад 70 джерел з підсобних фондів бібліотеки). Він широко висвітлювався засобами масової інформації.

28 лютого. Проходило кілька заходів, організованих різними структурними підрозділами книгозбірні.

• У відділі україніки-чергове засідання клубу **"Краєзнавець"**, присвячене видатному російському церковному діячу Іоанну Кронштадтському, канонізованому святому православної церкви. Про маловідому сторінку життя Іоанна Кронштадтського (перебування в Харкові) доповіла С.Б.Шоломова, працівник відділу рідкісних видань та рукописів бібліотеки. На засіданні клубу відбулась також презентація книги С.Б.Шоломової "Его почитали святым уже

при жизни...(Малоизвестные страницы жития Иоанна Кронштадтского)", авторка якої використала при її підготовці документи з фондів ХДНБ ім. В.Г.Короленка, ЦНБ Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна, а також архівні матеріали, що раніше не друкувалися.

• У великому читальному залі відділ масової роботи провів благодійний вечір **"Співаю Богу моєму"**, на якому виступив хор Трисвятительського храму під керівництвом Ігоря Сахна. Славновідомий колектив хору, який перебуває зараз на вершині творчого злету, неодноразово вже хвилював відвідувачів бібліотеки майстерним виконанням стародавніх церковних пісноспівів. І на цей раз довго не вщухали схвальні оплески вдячної аудиторії. Було сказано багато вагомих і гарних слів про значення творчості цього колективу для духовного і мистецького життя не тільки нашого міста, а і всієї України. Вечір можна вважати однією із яскравих сторінок культурного життя Харкова.

28 лютого - 1 березня. О.П.Кунич, зав. науково-методичним відділом, брала участь у розширеному засіданні колегії Міністерства культури і мистецтв України "Про підсумки творчої та фінансово-господарської діяльності Міністерства у 2001 році", яка проходила у Національній філармонії (м. Київ), а також у секційному засіданні фахівців бібліотечної галузі на базі Національної парламентської бібліотеки України. З основною доповіддю "Проблеми та перспективи української культури" виступив на колегії Міністр культури Ю.П.Богуцький. Секційне засідання проводила Т.М.Прокошева, начальник відділу бібліотек та інформаційних систем Міністерства культури і мистецтв України.

* *
*

У лютому до ХДНБ надійшли документи з особистого архіву відомого українського літературознавця та критика **Льва Яковича Лівшиця** (1920-1965), пов‘язані з творчою біографією І.Я.Бабеля (рукописи та публікації Л.Я.Лівшиця, спогади про вченого, фотодокументи, матеріали "Читань молодих вчених пам‘яті Л.Я.Лівшиця" (Харків, 1996-2002)та інші).

БЕРЕЗЕНЬ

1 березня. Л.П.Незнамова, директор ХДНБ ім. В.Г.Короленка, отримала почесне звання лауреата Регіонального рейтинг-проекту **"Харків'янин століття",** проведеного Інститутом рейтингових досліджень Асамблеї ділових кіл України. Серед переможців рейтингу були також відомі діячі науки, культури, освіти, якими пишається Харківщина.

• У музично-театральній бібліотеці ім. К.С.Станіславського, де проходили літературні читання, присвячені 110-річчю від дня народження К.Г.Паустовського, співробітниця відділу рідкісних видань ХДНБ ім. В.Г.Короленка **С.Б.Шоломова** виступила з повідомленням "Рідкісні матеріали про К.Г.Паустовського у фонді ХДНБ ім. В.Г.Короленка".

• У читальному залі бібліотекознавства проводилися цього ж дня практичні заняття для студентів Харківської державної академії культури на тему "Основні напрямки діяльності міжнародних бібліографічних організацій".

Заняття проводила викладач академії Л.В.Глазунова спільно з працівниками бібліотеки, які представили необхідні документи для виявлення бібліографічної та фактографічної інформації.

5 березня. У відділі україніки відкрилася виставка-перегляд **"Шевченкіана української діаспори"**, присвячена дню народження Т.Г.Шевченка. Користувачі бібліотеки мали унікальну нагоду ознайомитись з рідкісними виданнями творів геніального поета із фондів Українсько-канадської бібліотеки "Кобзарем", виданим товариством "Просвіта" у Вінніпезі у 1918 році, маленькими книжечками "Ілюстрованої Шевченківської бібліотеки", "Повним виданням творів Тараса Шевченка", що вийшло друком у ювілейні 60-ті роки в Чикаго у видавництві Миколи Денисюка. Були також представлені видання Наукового Товариства ім.Т.Шевченка в Канаді і США, Української Вільної Академії Наук у США, численні публікації в журналах української діаспори ("Сучасність", "Визвольний шлях", "Нові дні", "Журнал Українознавчих Студій").

6 березня. На черговому засіданні Американського клубу розглядалася тема **"Вплив телебачення на менталітет, психологію та культуру нації"**.

Цього ж дня з нагоди Міжнародного жіночого дня відділ масової роботи оформив книжкову виставку **"Жінка в історії та сьогоденні"**. Запропонована література, більшість якої складали дореволюційні видання, висвітлювала життя та побут відомих історичних осіб, простих селянських жінок, а також теперішнє становище жінки в Україні, творчу діяльність сучасних естрадних виконавців та кінозірок.

Виставка привернула увагу читачів і ще раз довела, що найголовніше призначення жінки - мати й берегиня.

9 березня. У Харківському художньому музеї відбулася презентація книги "Его почитали святым уже при жизни..." (Малоизвестные страницы жития Иоанна Кронштадтского) (Х., 2002), авторкою якої є співпрацівниця ХДНБ ім. В.Г.Короленка С.Б.Шоломова.

Цього ж дня з нагоди 160-річчя від дня народження М.Лисенка відділ масової роботи організував виставку **"Микола Лисенко: відродження Української культури"**. На ній експонувалося понад 300 документів (життєописів, спогадів сучасників, нотних творів композитора), що висвітлювали особистість М.В.Лисенка як талановитого піаніста, диригента, фольклориста, видатного композитора, автора перших національних опер, кантат, камерних творів, що стали класичними.

Виставка привернула увагу не тільки музикознавців, культурологів, а й широкого загалу читачів.

11 березня. У відділі літератури іноземними мовами проходила зустріч з французьким письменником **Рашидом Буджедра,** організована спільно з Французьким центром в Україні та його відділенням у Харкові. Письменник, викладачі харківських вузів та студенти обговорювали тему "Білінгвізм (говоріння двома мовами)" та інші.

12 березня. Проходила низка заходів.

• На засіданні ради завідувачів при директорі обговорювалися підсумки роботи структурних підрозділів ХДНБ ім. В.Г.Короленка у 2001 р. Докладала Л.Р.Галюк, гол. бібліотекар сектору наукового управління науково-

методичного відділу. Вона представила докладну аналітичну інформацію про основні результати роботи бібліотеки за різними напрямками діяльності, хід виконання запланованих кількісних показників роботи у порівнянні з попередніми роками тощо. Після активного обговорення питання, винесеного на порядок денний, директор Л.П.Незнамова підвела підсумки засідання.

• У відділі літератури іноземними мовами відбулася чергова зустріч з французьким письменником **Рашидом Буджедра,** у ході якої розглядалося питання **"Франкофонія"** та інші.

• У цьому ж відділі була оформлена книжкова виставка **"Im Blickpunkt: frauen in Deutschland"** .

• У великому читальному залі відкрилася виставка **"Заслуговує на увагу всіх володіючих зором: східна мініатюра"**, на якій експонувалося близько 130 документів, присвячених майстрам пензля.

13 березня. На засіданні Американського клубу, що за традицією проходило в актовому залі бібліотеки, розглядалася тема **"Мистецтво Італії: Творча спадщина Мікеланджело і Леонардо да Вінчі".**

У читальному залі бібліотекознавства оформлено книжкову виставку, присвячену 165-річчю від дня народження відомого американського бібліотекознавця **К.Кеттера** (1837-1903 рр.).

14 березня. У відділі україніки відкрилася книжкова виставка **"Сонячна муза".** Вона була присвячена 120-річчю від дня народження Христини Олексіївни Алчевської (1882-1936 рр.) - української письменниці, педагога, відомого перекладача, харків‘янки. На виставці були широко представлені її поетичні твори, зокрема перші вірші, що

друкувалися у "Літературно-науковому віснику"; праці про творчу діяльність Х.О.Алчевської 20-30 років, а також сучасних літературознавців (монографії, статті); видання, що відображали її особисті стосунки з українськими письменниками, зокрема з О.Кобилянською.

Родина Алчевських відома талантами. Тож окремим розділом виставки було представлене видання про педагогічну діяльність її матері - Христини Данилівни Алчевської, брата - видатного музиканта Івана Алчевського.

Цього ж дня у залі нових надходжень відбулася презентація експозиції робіт харківського художника-аматора **Геннадія Руса** за назвою "2002 рік - рік коня", яка привернула увагу великої кількості читачів, отримавши схвальні відгуки. Художник працює у різних жанрах - пейзаж, портрет, добре володіє технікою декоративного мистецтва - батиком. На виставці були представлені художні роботи майстра.

15 березня. В Австрійській бібліотеці відкрито книжкову виставку "... **не геній на сторіччя випереджає свій час, а середня людина на сторіччя від нього відстає..**." пам‘яті австрійського письменника **Р.Музіля.**

18 березня. У читальному залі відділу технічної літератури оформлено книжкову виставку на тему: **"Енергетика на порозі третього тисячоліття"**. Було представлено понад 350 документів (описів винаходів), що відображали доробок винахідників у галузі геліоенергетики, вітроенергетики та енергії хвиль.

Цього ж дня у великому читальному залі відкрилася виставка **"Інформація - феномен загальний та універсаль-**

ний". Експонувалося понад 400 документів, більшість з яких висвітлювали стан та проблеми інформатизації в Україні.

Враховуючи великий інтерес широкого загалу читачів бібліотеки до представленої літератури, розпочато укладання каталогу виставки.

19 березня. В актовому залі відбувся музичний вечір **"Торкаючи таємні струни",** організований співпрацівниками відділу масової роботи. Він був присвячений українській пісні, яка віддзеркалюючи долю народу, його історію, є душею національної культури. Шанувальники народної пісні, які завітали на вечір, мали добру нагоду помилуватися мистецтвом гри на таких старовинних українських інструментах, як бандура та ліра. Цікаву програму представив студент V курсу Харківського інституту мистецтв С.Захарець, який своїм співом і майстерною грою на бандурі запросив слухачів на старовинний кобзарський майдан, де в українських думах і піснях оживала славетна козацька минувшина. Схвально зустріла аудиторія виступи бандуристок М.Бухало, К.Соболєвої і Л.Авдимирець, студенток цього ж інституту.

В читальному залі бібліотекознавства оформлено книжкову виставку до 115-річчя від дня народження радянського бібліографа, книгознавця **А.Г.Фоміна** (з циклу "Знаменні та пам‘ятні дати...").

20 березня. На засіданні Американського клубу обговорювалася тема **"Популярна музика США та сучасні виконавці".**

У читальному залі бібліотекознавства проводилися практичні заняття для студентів Харківської державної

академії культури за темою **"Стан поточної національної бібліографії в країнах світу".**

21 березня. У відділі технічної літератури відбувся черговий день патентознавця за темою **"Розвиток системи охорони інтелектуальної власності в Україні"**.

22 березня. У читальному залі бібліотекознавства відкрилася книжкова виставка **"Бібліотеки вузів: історія, сучасний стан та проблеми розвитку",** де представлено літературу про діяльність вузівських бібліотек України і харківських зокрема.

Цього ж дня у залі нових надходжень було оформлено книжкову виставку **"Аби не пересохла ріка минулого: народна творчість українців"**, на якій експонувалося понад 400 документів про вплив фольклору на професійне мистецтво, світову культуру тощо.

25 березня. Організована тематична книжкова виставка **"Модернізація освіти - важливий чинник соціального, економічного і політичного розвитку України"**. Було представлено понад 500 документів, які висвітлювали процес освітянської реформи в Україні, зміни соціальних цілей і завдань освіти тощо.

26 березня. Проходили літературні читання **"Письменник для людства"**. Їх метою було вшанування пам‘яті **Миколи Васильовича Гоголя** з нагоди 150-річчя від дня його смерті. Учасників заходу зацікавили виступ літературознавця Олени Козир, викладача Харківського державного педагогічного університету ім. Г.С.Сковороди, а також солістки Харківського театру опери та балету Олени

Слєпцової, яка виконала арію Марилі з опери "Тарас Бульба" М.Лисенка та низку українських пісень. Запрошені на літературні читання представники видавництва "Атака", ознайомили присутніх з новинками друкованої продукції і подарували бібліотеці твори М.Гоголя, Г.Сковороди, Т.Шевченка, які нещодавно вийшли друком.

27 березня. У Харківському "Культурному центрі "ХХ1" відбулася церемонія вшанування лауреатів рейтингу "Харків'янин року - 2001", проведеного Інститутом Рейтингових досліджень Асамблеї ділових кіл України.

Серед 300 лауреатів цього **рейтингу** були державні і громадські діячі, представники духовенства, лідери промисловості, діячі науки, культури, мистецтва, окремо, **директор ХДНБ ім. В.Г.Короленка бібліотеки Л.П.Незнамова**.

Рейтинг-проект "Харків'янин року" був заснований з метою увічнення імен славних земляків, професійні успіхи яких, громадська активність, патріотичний ентузіазм сприяють примноженню загальнонаціонального значення регіону. За своєю суттю він став логічним продовженням рейтинг-проекту "Харків'янин сторіччя".

Присудження звання "Харків'янин року" здійснюється за рішенням Науково-експертної ради Асамблеї ділових кіл України. Результати щорічних рейтингів мають зберігатися у Харківському єпархіальному управлінні Української Православної Церкви, Державному архіві Харківської області, ХДНБ ім. В.Г.Короленка та Харківському історичному музеї, які є офіційними співорганізаторами проекту. Фізичним зберігачем результатів названих рейтингів є **Книга Слави Землі Слобожанської**, яку отримала **бібліотека**. На її сторінках мають щорічно фіксуватися списки лауреатів. На підставі її записів кожного десятиріччя визначатимуться 100 лауреатів

серед переможців щорічних рейтингів, а на межі ХХ1-ХХП ст. зібрана інформацій стане підставою для проведення рейтингу "Харків'янин століття - ХХ1".

• Співпрацівники науково-методичного відділу провели в актовому залі традиційний загальноміський день фахівця-бібліотекаря **"Новини бібліотечної справи"**, учасниками якого були працівники бібліотек різного відомчого підпорядкування. Згідно з програмою заходу В.Д.Ракитянська, директор Харківської ОУНБ, доповіла про розширене засідання колегії Міністерства культури і мистецтв України "Про підсумки творчої та фінансово-господарської діяльності Міністерства у 2001 році" (Київ, 28 лютого - 1 березня 2002 р.), у якому брала участь. Н.І.Шостка, заст. директора цієї бібліотеки розповіла про презентацію Центру Інтернет, створеного нещодавно на базі Харківської ОУНБ за підтримкою посольства США в Україні. Огляд нових надходжень з питань бібліотечної справи представила О.П.Скорик, зав. сектором ХДНБ. Окрім того, присутні мали змогу ознайомитися з новими виданнями, що надійшли у фонд бібліотеки впродовж січня-березня (вони були представлені на виставці-перегляді), а також з інформацією про нові надходження фахової літератури до найбільших Харківських бібліотек, відображеною у зведеному каталозі нових надходжень "Бібліотечна справа. Бібліотекознавство. Бібліографознавство" (за 1 кв. п.р.), який підготували працівники науково-методичного відділу. Учасники каталогу отримали у власне користування примірник цього видання.

Цього ж дня в актовому читальному залі бібліотеки проходило чергове засідання Американського клубу. Обговорювалася тема **"Працевлаштування у США: система, особливості, проблеми".**

29 березня. У відділі україніки відбулися краєзнавчі читання на тему **"По духу брат Тараса"**, присвячені 160-річчю з дня народження українського композитора, піаніста, етнографа М.В.Лисенка. Доповідачка Л.П.Осінцева у своїй розповіді зробила наголос на зв‘язках видатного митця з Харковом. Зокрема підкреслювалось, що саме в Харкові відкрито талант юного музиканта. Тут з величезним успіхом відбулися прем‘єри його опер "Різдвяна ніч", "Утоплена", а постановкою опери "Тарас Бульба" розпочав свою діяльність у 1925 р. Харківський академічний театр опери та балету, якому згодом було присвоєне ім‘я композитора. Доповідь супроводжувалася прослуховуванням у запису арій з опери М.В.Лисенка.

Цього ж дня в інформаційно-бібліографічному відділі для працівників ХДНБ проведено презентацію нової версії Web - сайту "Korolenko. Kharkov. com". ЇЇ провели працівники відділу автоматизації Н.М.Кучерява, І.І.Лефтер, О.Г.Пико. Аналіз використання окремих сторінок показав, що найбільш активно використовуються електронний каталог бібліотеки та інформація про видання бібліотеки.

* *
*

У березні завершене введення в дію електронного зведеного каталогу періодичних видань бібліотек Харкова. В роботі над цим важливим інформаційним ресурсом регіону активну участь брали працівники відділу інформаційно-бібліографічної роботи А.О.Черевко, Л.Б.Задорожна, а також член президії АСІБТ І.В.Шац, який виконав великий обсяг організаційної та технічної роботи.

2 ВИДАВНИЧА ПРОДУКЦІЯ

2.1 ВИДАННЯ, ПІДГОТОВЛЕНІ СПІВПРАЦІВНИКАМИ БІБЛІОТЕКИ ТА ЗА ЇХ УЧАСТЮ

Бібліотекознавець Любов Борисівна Хавкіна: творча спадщина і сучасність: Матеріали наук. конф., присвяч. 130-річчю з дня народж. Л.Б.Хавкіної,30 жовт. 2001 р. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Упоряд. О.П.кунич. - Х., 2001. - 40 с.

У збірнику вміщено матеріали доповідей та повідомлень регіональної наукової конференції, в яких відображено внесок Л.Б.Хавкіної у розвиток бібліотечної справи і бібліотекознавства, результати наукових розвідок харків‘ян, пов‘язаних з дослідженнями її творчого доробку. Особливої уваги надано харківському періоду життя і діяльності Любові Борисівни.

Зведений каталог періодичних видань, які надійшли до провідних бібліотек Харкова у 2000 р. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Уклад.: Л.Б.Задорожна, І.В.Шац. - Х., 2001. - 82 с.

Каталог містить перелік періодичних видань з усіх галузей знань українською та російською мовами, одержаних протягом 2000 року вісімнадцятьма бібліотеками міста.

Зведений план науково-методичної діяльності бібліотек - головних методичних центрів та громадських бібліотечних об‘єднань Харкова на 2002 рік / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Харк. бібл. т-во; Уклад.: О.П.Кунич, Г.Д.Ковальчук. - Х., 2002. - 26 с.

Відображено основні методичні заходи окремих бібліотечних систем впродовж 2002 року, перелік запланованих до друку методичних матеріалів тощо.

Короленківські читання: Матеріали наук.-практ. конф. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Упоряд. Л.М.Багрянцева. - Х., 2001. - 91 с.

Подано повідомлення регіональної науково-практичної конференції, у роботі якої брали участь представники бібліотечної громадськості міста і науковці Харківської державної академії культури. Матеріали конференції відтворюють результати наукової та дослідницької роботи.

Мірошникова В.В. Сто знаменитых политиков / В.В.Мірошникова, Д.С.Мірошникова. - Х.: Фоліо, 2002. - 511с. - (Сто знаменитых).

Представлено життєопис 100 відомих діячів світової історії. Окремий розділ присвячений жінкам-політикам.

Українські періодичні видання у фонді ХДНБ ім. В.Г.Короленка: Друк. кат. Вип.2: Журнали (1918-1923) / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Уклад.: Л.Ф.Бондаренко, Н.В.Лубенська. - Х., 2001. - 163 с.

Каталог містить описи журналів, виданих в Україні українською і російською мовами та за її межами (українською мовою) з 1918 по 1923 рр., а також французькою та польською мовами з 1890 по 1919 рр.

Хроніка Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г.Короленка. Інформ. бюл. 2001 р. Вип.4 (12) /Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Уклад.: О.П.Кунич, Г.Д.Ковальчук. - Х., 2002. - 54 с.

Відображено основні події, що відбулися у бібліотеці у IV кварталі 2002 р. Представлено інформацію про видавничу продукцію бібліотеки, співпрацівників - ювілярів тощо.

Шоломова С. "Его почитали святым уже при жизни..." (Малоизвестные страницы жития Иоанна Кронштадтского). - / С.Шоломова. - Х., Издатель Шуст А.И., 2002. - 96 с.

Книга, підготовлена співпрацівником відділу рідкісних видань та рукописів ХДНБ ім. В.Г.Короленка С.Б.Шоломо-

вою, є першим випуском циклу історико-краєзнавчих нарисів "Сыны света" про харків‘ян, що прославили харківську землю християнським праведним життям. Цей випуск присвячений протоієрею Іоанну Кронштадтському. В книзі використані документи з фонду рідкісних видань ХДНБ ім. В.Г.Короленка та ЦНБ Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна.

2.2 СТАТТІ СПІВПРАЦІВНИКІВ

Незнамова Л.: [Привітання лауреатів рейтингу "Харків'янин року-2001"] //Харьковчанин года. Региональный рейтинг-проект. 2000-2001 /Институт рейтинговых исследований. - Х., 2002. - С.9.

Директор бібліотеки відзначає, що лауреат рейтингу не тільки престижний титул, володіти яким є великою честью. Це звання зобов'язує до подальшої плідної діяльності, невпинного руху вперед.

Перепеча А.М. Л.Б.Хавкина: харьковский период деятельности А.М.Перепеча, Н.М.Капустина. //Научные и технические библиотеки. - 2002. - № 1. - С.128-133.

Про харківський період життєдіяльності Л.Б.Хавкіної, який охоплює 1888-1918 рр. Стаття підготовлена з нагоди 130-річчя від дня народження вченої та 115-річчя заснування ХДНБ ім. В.Г.Короленка.

Лосиевский И. История одной библиотеки / И.Лосиев ский, Л.И.Фризман // Событие. - 2002. - № 6. - С. 12.

Про долю особистої бібліотеки поета та перекладача Н.Гнєдича, частина якої зберігається у відділі рідкісних видань та рукописів в ХДНБ ім. В.Г.Короленка.

3 БІБЛІОТЕКА НА СТОРІНКАХ ВИДАНЬ

Книга Слави Землі Слобожанської. Регіональний рейтинг проект. - Х., 2002. - [800 с.].

Подано дані про лауреатів регіонального рейтинг-проекту "Харків'янин століття, серед яких директор ХДНБ ім. В.Г.Короленка Л.П.Незнамова.

Ігор Лосієвський: [Біогр. довідка] // Хрестоматія з літератури рідного краю: - Х.: Східно-регіон. центр гуманітар. освіт. ініціатив, 2001. - С.342.

Предвыборный диалог // Время. - 2002. - 28 февр. - (Регион: события и факты).

Представлено інформацію про науково-практичну конференцію "Вибори і демократичний процес в Україні", що відбулася в бібліотеці 25 лютого цього року.

Со светом, но без тепла // Слобода. - 2002. - 26 февр.

Про поновлення терміну обслуговування користувачів до 19 години, який певний час був скорочений у зв'язку із лімітом електропостачання.

Харьковчанин года. Региональный рейтинг-проект. 2000-2001 /Институт рейтинговых исследований. Х., 2002. - С. 12.

Подано інформацію про лауреатів Регіонального рейтинг-проекту "Харьковчанин-2001", серед яких Л.П.Незнамова - директор ХДНБ ім.В.Г.Короленка.

Шерстюк Т. В библиотеку, к Ярошик / Т.Шерстюк //Слобода. - 2002. - 9 янв.

Про заслуженого працівника культури України, ветерана праці ХДНБ ім. В.Г.Короленка, завідувачку відділу україніки Валентину Олександрівну Ярошик.

З М І С Т

Підписано до друку Формат паперу 60 х 84
друк. арк. обл.-вид.арк. Папір для множ. апаратів.
Тираж прим. Замовлення №
Ксерокс ХДНБ. 61003, Харків-3, пров. Короленка, 18.